

สูตรอาหารไก่ทำมือ

เพื่อลดต้นทุนและสุขภาพไก่แข็งแรง

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ สำหรับผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้านหรือไก่พันธุ์ทั่วไปในท้องถิ่นชนบทจะเลี้ยงแบบปล่อย ให้ไก่หากินตามธรรมชาติ หรือให้อาหาร คือ ข้าวเปลือก ปลายข้าว และรำ เป็นหลัก ข้าวนอกจาก จะเป็นอาหารคนแล้ว บางส่วนยังเป็นอาหารไก่ด้วย ดังนั้นในทุก ๆ ส่วนของกระบวนการผลิตข้าวจึงถูกใช้อย่างคุ้มค่าไม่มีส่วนใดเหลือทิ้ง อย่างไรก็ตามปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ส่วนหนึ่งได้หันมาซื้ออาหารสำเร็จรูปให้ไก่กินเพราะเห็นว่าให้คุณค่าทางอาหารดีกว่าและสะดวก แต่ก็ต้องแลกมาด้วยต้นทุนที่สูงกว่า ทำให้เกษตรกรบางกลุ่ม ได้พยายามคิดค้นสูตรอาหารไก่ขึ้นมาเอง และให้สามารถคงคุณภาพอาหาร ที่มีไขมัน คาร์โบไฮเดรต โปรตีน แร่ธาตุ และวิตามินเหมือนอาหารไก่สำเร็จรูป หรือดีกว่าที่มีขายตามร้านขายอาหารสัตว์อีกด้วย

การคิดค้นสูตรอาหารไก่ ผู้พัฒนาสูตรมีหลักการว่าต้องปรับให้เหมาะสมกับพันธุ์ไก่ ลักษณะสถานที่ วัตถุประสงค์บางอย่างในท้องถิ่น ส่วนผสมสามารถให้คุณค่าทางอาหารครบ ถ้วน อีกทั้งยังป้องกันและรักษาโรคได้และที่สำคัญ คือ ต้องลดต้นทุน สูตรอาหารไก่ที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นการผลิตครั้งแรก ในเวทีเสวนา การเลี้ยงสัตว์และผลิตอาหารสัตว์ งานมหกรรมพันธุ์กรรมพื้นบ้าน วันที่ 26-28 กุมภาพันธ์ 2559 ณ จังหวัดขอนแก่น สำหรับความรู้เรื่องสูตรอาหารต้องขอขอบคุณวิทยากรสองท่าน คือ คุณวีระยุทธ สุวัฒน์ และคุณก้องเกียรติ ถาดทอง แม้ทั้งสองท่านจะเลี้ยงพันธุ์ไก่ที่แตกต่างกันและที่สำคัญคุณวีระยุทธ เลี้ยงไก่อยู่ในเขตพื้นที่ชนบท ส่วนคุณก้องเกียรติ เลี้ยงไก่ในเขตเมือง แต่ทั้งสองคนนี้ก็มีความรู้ในบริบทของตนเองที่น่าสนใจไม่แพ้กัน

คุณวีระยุทธ สุวัฒน์ จากเครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลื้อก ต.หนองแคน อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด กลุ่มเกษตรกรในชุมชนและตนเอง เลี้ยงไก่เนื้อ (ประดู่ดำ ไก่สามสายเลือด เป็นต้น) ไก่ไข่ โดยเฉพาะไก่ 3 สายเลือดซึ่งเป็นได้ทั้งไข่ และเนื้อ มีตลาดเขียวเป็นพื้นที่รองรับ

สูตรอาหาร

สูตรที่ 1

ส่วนผสมและวิธีทำ

1. หยวกกล้วย 3 กก.
  2. กากน้ำตาล 1 กก. (อาหารจุลินทรีย์)
  3. เอ็มร็อย 1 ขวด
  4. นมเปรี้ยว 1 ขวด
- อาหารหมักจากหยวกกล้วย เหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่จำกัด โดยการใช้หยวกกล้วยที่ลำต้นไม่แก่มาก ซอยให้เป็นแผ่นเล็ก ๆ ใส่ลงในถังหมักแล้วใส่ส่วนผสมที่เหลือ
  - ปิดไว้ 1 อาทิตย์
  - สามารถให้ไก่กินได้เลย หรือว่าจะผสมอาหารอย่างอื่นร่วมก็ได้

สูตรที่ 2

ส่วนผสมและวิธีทำ

1. แกลบ 5 กก.
  2. กากน้ำตาล 1 กก.
  3. รำ ½ กก.
- หมักไว้ 5 วัน จะสังเกตว่ามีหนอนสีขาว (ใส่ถังปิดไว้)
  - วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดหนอน (สำหรับเลี้ยงไก่)
  - ไก่ 50 ตัว พื้นที่ประมาณ ๑ ไร่ (ปล่อยอิสระแต่ล้อมรั้ว)
  - อัตราความเหมาะสมประมาณ 50 ตัว (เหมาะสม)

สูตรอาหารป้องกันและรักษาโรคไก่

สูตรยารักษา สูตรฟ้าประทาน (สมุนไพร) คนกินได้

โรค อหิวาต์/ นิวคาสเซิล/ ไข้ดํา ฯลฯ

1. บอระเพ็ด 1 กก.
2. ฟ้าทะลายโจร 1 กก.
3. กระเทียม ½ กก.

4. น้ำตาลทรายแดง 1 กก.
  - นำน้ำตาลทรายแดงเคี้ยว (ไม่ต้องใส่น้ำ) ครึ่งกิโลกรัมก่อน
  - ผสมกับส่วนผสมอื่น หมักไว้ 30 วัน
  - สามารถให้ไก่กินประมาณ 1 ช้อน หรือผสมน้ำให้ไก่กินก็ได้ (อัตรา 5 ลิตรต่อยา 1 ช้อนแกง)
  - สามารถกินได้ทั้งไก่ไข่ ไก่เนื้อ

ส่วน **คุณก้องเกียรติ ถาดทอง** ผู้มีใจรักเลี้ยงสัตว์ในเมืองกรุงจนได้ชื่อว่า **“เจ้าชายสัตว์”** ไก่ที่เลี้ยงอาศัยอยู่แบบห้องพักเนื่องจากสถานที่คับแคบ การอาศัยของไก่ สามารถเกิดโรคได้ง่ายจึงคิดค้นสูตรอาหารไก่สมุนไพร ที่ป้องกันและรักษาโรคได้ ปกติเน้นการเลี้ยงพันธุ์โรสโอแลนเรส ซึ่งเป็นไก่สายพันธุ์แท้ (ปลายหางดำ) และเล็กฮอร์นขาว และ บาร์พี เฮ็ดร็อก

สูตรอาหารป้องกันและรักษาโรคไก่

ส่วนผสมและวิธีทำ

1. ฟ้าทะลายโจร 1 กก.
2. น้ำตาลทรายแดง 1 กก.
3. โทงเทง 1 กก.
4. น้ำเปล่า
  - หมักกับน้ำตาลทรายอัตรา 1:1:1 หมักไว้ประมาณ 1 เดือน

นำส่วนผสมทั้ง 3 อย่างผสมให้เข้ากันแล้วเติมน้ำให้พอท่วม ใส่ภาชนะที่มีฝาปิด แล้วหมักทิ้งไว้ประมาณ 1 เดือน ก็สามารถนำมาใช้ผสมกับอาหารให้ไก่กินได้จะทำให้ไก่มีสุขภาพดี ลดอัตราการเกิดโรค
